

Сьогодні колектив Чернігівського національного технологічного університету обирає ректора на наступний термін. Останні сім років один із провідних вузів Придесення очолював доктор економічних наук, професор Сергій ШКАРЛЕТ. Із заслуженим діячем науки і техніки України розмовляв журналіст і письменник Ростислав МУСІЄНКО.

– Сергію Миколайовичу, кілька років тому я зустрічався з вами – як із наймолодшим ректором в Україні...

– На жаль, молодість – то недолік, який швидко пощезає. Є вже один із колег, за якого я старший. Важливіше те, що проминулий час у жодному разі не був згаяний. З моменту мого обрання на цю відповідальну посаду у 2010 році зроблено чимало важливих справ, життя вирує і в нашому університеті, і в країні, Європі – треба втримуватися на стрижні цього потоку.

– То, вже з точки зору досвідченого керівника, які б ви означили віхи на пройденій частині фарватеру?

– Мене тішить, що університет почав жити бурхливим, цікавим, насиченим подіями життям. Ми прискорюємо час. Зауважу, що підготовлену до виборів програму, розраховану на п'ять років, удалося здійснити за три.

ка студентів відвідали в ході реалізації проекту провідні центри дослідження довкілля в Іспанії, Данії, Швеції. Це країни, які є лідерами у створенні технологій ліквідації небезпечних забруднень. Боротьба з цією проблемою, а також утилізація сміття для європейців мають чи не найвищий пріоритет. Нам теж варто менше бити себе у груди і галасувати про європейський вибір, а більше очищати виробничі стоки й викиди, переробляти сміття. Адже природні ресурси відновлюються дуже повільно – якщо взагалі відновлюються.

ли з Європейською унією програму «Європас». Яка дозволяє з нашим дипломом повноцінно працевлаштовуватися на ринку праці Старого Світу. Як і в Америці, до речі. Жодних нарікань на кваліфікацію наших випускників я не знаю.

– А наскільки вони конкурентоспроможні поряд із тамтешніми фахівцями?

– Скажу, що 12 наших випускників трудяться в центральному офісі корпорації «Майкрософт». Магістри-механіки працюють у Великобританії, на заводах «Лендролвер», «Ягуар», у Німеччині – у фірмах «Бош», «Мерседес», «Сіменс».

кажучи, не відповідає займаним посадам... І як на мене, велика заслуга ЧНТУ, що він, по-перше, гарантує справді європейську якість освіти, а по-друге – готує знавців актуальних професій.

– Ми справді прагнемо щороку змінювати номенклатуру спеціалізацій. Яскравим прикладом є відкриття комп'ютерної спеціалізації. Бо цих фахівців почали штампувати теж де завгодно, хоча вал і якість – речі несумісні. А глобалізований світ нерідко виставляє спеціальні вимоги до «айтішників». Зокрема, у сфері кібер-

безпеки для Півноатлантичного Альянсу. Проект великий, історичний, на значну суму грошей. І гордий із цього. Сьогодні де НАТО, а де ЧНТУ? Щоправда, ми не будемо веряни (сміється). Характерно, що в розробках беруть участь не лише вчені, але і інженери, інженери-данти-старшокурсники. Сьогодні освіта йде в ногу з практикою, через дослідження – і лексний процес. І світові стандарти зваджуємо вже три роки.

Тож витискує себе рабський комунізм меншовартості. І мо не один, а два проекти – і знайдуться двері, які перед відчинять.

– Я не виправдовуюсь, але згадав про неамериканського президента – адже у цесі виборів з'являється, що кібербезпека – це передусім вразливість держави. Але, за великим хунком, державна безпека – це саме рідко знань, освіченого найширшого розуму, ні слова підстагого покоління. І тут вищої освіти вичальна.

– Найкращий професіоналізм сьогодні – це професіоналізм. Як так жаю.

– Знаєте, є пріоритет «трех П»: порядність, професійність, патізм. Ці поняття ми ставити в різному рядку, але без професійності не обій

■ Ексклюзивне інтерв'ю для «Деснянської правди»

Злет назустріч вітру

– Мимоволі згадується гасла часів соціалістичного змагання, ударників виробництва... Але в тодішніх дострокових п'ятирічках було багато ітичного та примусо-

На підставі участі у Великій хартії університетів ми створили відповідну громадську організацію, до якої увійшли переважно викладачі. За два роки вона виграла більш ніж 60 європе-

Багато інженерів-зварювальників поїхало до Польщі, там вони взагалі нарозхват. Словаки теж долучилися до працевлаштування чернігівців...

– Успішна молодь.

безпеки. І тут ми даємо не просто фах, але й сертифікат, який визнається у Сполучених Штатах. Це істотно, адже галузь вельми спеціфічна

Коли говорити ши-

Бо нащо суспільству порядний неук, і прошую?

– Згоден. І вважаю, що нам неможливо нітяться в русі – в усмірах, які тільки мо- Час вимагає діяти і

вого.

– У нас усе навпаки. Просто колектив сприйняв нові, динамічні підходи, і науковцям, і студентам сподобалося жити в постійному русі й досягати все нових результатів. А вже за наявності донедавна майже трьох сотень вузів на тлі демографічної ями в суспільстві, жорсткої конкуренції із зарубіжжям, яке посилено зваблює обдарованих абітурієнтів, ми повинні щоразу вдаватися до інновацій, якісних проривів. Утверджувати власний, неповторний і привабливий, імідж в освітньому просторі. Не тільки власної держави, але й у європейському та світовому.

Стосовно віх... Університет свідомо, добровільно пішов на аудит якості навчального процесу. І за міжнародним стандартом якості ISO 9001 ми отримали відповідний сертифікат. Цілий рік поважні експерти перевіряли буквально все, що вважали за потрібне, і дійшли позитивного для нас висновку. Зауважу, що лише чотирнадцять вузів України успішно пройшли таку процедуру. Відповідно ЧНТУ увійшов до світового списку лідерів освітнього процесу, що дало нам можливість стати повноправним членом Болонської хартії, відомої ще як «Магна чарта», яку ми підписали у 2013 році. А це дало нам право на рівних брати участь у всіх грантових програмах світових та європейських асоціацій вузів. Найвідоміші з них – «Еразмус», «Темпус». Є ще ціла низка інших, залучених нині до України з держав Європейського Союзу.

Конкретно ми вже беремо участь у проектах, пов'язаних із вивченням екологічних проблем, враховуючи, що маємо чорнобильський і транскордонний досвід. Звідси створення спеціальної магістерської програми з промислової екології. Лише тут ми отримали на триста тисяч євро сучасного вимірювального обладнання й ведемо доволі масштабну роботу. Більше соро-

кських грантів – від Фонду «Відродження», Британської ради, балтійських університетів тощо. Нещодавно долучилися до великого норвезького проекту з соціальної адаптації військовослужбовців та членів їхніх родин, особливо це стосується учасників АТО.

Цікаво, що ЧНТУ за підсумками 2016 року став найбільшим благодійником Чернігівської області, що засвідчено подякою голови облдержадміністрації. Ми зібрали понад півмільйона гривень лише на допомогу воїнам АТО. А крім того – допомагали інтернатам, хворим дітям...

– Тобто університет став колективним учасником волонтерського руху?

– Більше того. Ми розвиваємо великий проект «Університет в житті міста», де позиціонуємо себе як центр культурно-освітньої, просвітницької, благодійної, волонтерської діяльності. Проводимо мистецькі акції, благодійні ярмарки, концерти. Волонтерський осередок був створений, організація «Вогонь довіри», яка конкретно займається допомогою бійцям на передовій.

– Інтригує, що ви готуєте все-таки «технарів», а тим часом вони створили більше тридцяти розмаїтих аматорських студій мистецького спрямування...

– Молодь у нас духовно багата. Врахуйте також, що у нас 102 спеціальності, ми повністю покриваємо весь спектр гуманітарного в тому числі напрямку. Власне, у складі ЧНТУ чотири інститути – економіки, управління та адміністрування, технологій. Дуже затребувані галузі.

– Бачимо справді дуже потужну поліструктуру. І постає питання якості. Знаємо, що в тій самій Європі дипломи українського походження не завжди викликають захват...

– Це питання постійно в центрі уваги. Крім названих вище документів, які гарантують наш статус, ми ще й підписа-

одне слово.

– Знаєте, у мене тут складне відчуття. Адже виходить, що талановиті юнаки розбудовують економіку чужих держав. Але вірю, що вони колись повернуться, з досвідом, поглибленими фаховими знаннями, й допоможуть піднести вітчизняну промисловість.

– Можна згадати доволі плідний досвід Китаю... Але поки що бачимо мало надихаючий процес вимивання мізків. Коли ті ж поляки, словаки мало не зі шкільної лави вихоплюють найобдарованіших і пропонують їм, будьмо відверті, непорівнювані з українськими умови.

– Треба серйозно оцінити той факт, що Польща виявила якраз політичну волю і саме на рівні держави розпочала отаку експансію на український ринок. Нині ця країна пропонує 12 тисяч бюджетних місць на рік для навчання наших юних громадян. Тут є плюс – коли вони кілька років жили і вчилися у європейській країні, то, повернувшись, матимуть імунітет від продавців політичної локшини на вуха. А от мінус... Ідуть, і надовго, все-таки кращі. І ще одна грань проблеми, точніше – тенденція. Якщо раніше за нашими вундеркіндами полювали поважні університети, то нині в тій же Польщі бачимо чимало приватних вузів, які беруть абітурієнтів навіть без ЗНО. Планка помітно опустилася. І ми нічим не гірші, швидше – навпаки.

– До речі, пригадую початок 90-х років минулого століття. Коли ми всі були купонокарбованцевими мільонерами, а паралельно відбувалася дика девальвація дипломів про вищу освіту. Коли їх, за певну суму, всілякі ТОВ-«інститути» виписували мало не на кухнях приватних квартир. Чи не звідти почала прогресувати велика біда незалежної держави, коли рівень базової освіти багатьох високорангових держслужбовців, м'яко

рше, враховуючи світові тенденції та динаміку ринку праці, дбаємо про випускників, співпрацюючи з асоціаціями роботодавців і навіть із окремими підприємцями. На моє переконання, сьогодні готувати фахівця «взагалі» – це шлях у нікуди. Тому працюємо точково, намагаємося виокремити саме ті ключові знання, які потребує конкретна галузь. Потребує і сьогодні, й завтра, й післязавтра – маємо це знати, щоби не запізнюватися.

– Пригадую крилату фразу часів СРСР. Приходить випускник вузу на реальне виробництво, а йому й кажуть: «Забудь усе, чого тебе вчили, й дивися сюди»... Ваші в таку ситуацію не потрапляють?

– Ні. Навіть за кордоном наших дипломників поїхали працювати до Великобританії, на той самий «Ейрбас», «Лендровер», «Ягуар» – ніяких прогалин не виявилось. Природно, десь місяць адаптації до мови, сучасного устаткування – і жодних проблем.

У цьому плані мені завжди подобалося завдячування Вінстона Черчіля. Він казав, що освіта – це не тільки знання, але й рух та здатність до саморозвитку.

– Це не риба, а вудочка.

– Так, так. Тому ми і прагнемо не нагодувати готовою юшкою, а дати інструмент для здобування їжі. Приділяємо багато уваги ще й візуалізації знань, спеціальним відеокліпам тощо. Молода людина бачить предмет свого фаху багатовимірною – традиційним конспектуванням сьогодні не обійтись.

– Авжеж – в епоху Інтернету та хакерів... Між іншим, один із ваших доцентів, Ігор Скітер, вибалакав мені «державну таємницю». Виявляється, ЧНТУ співпрацює з НАТО в доволі дієкій для США, після обрання Дональда Трампа, сфері кібербезпеки?

– Справді, вибороли право участі у проекті створення спеціалізованого програмного за-

перодження. Найцінніший скарб університету – наш колектив, я, чесно, пишаюся. Досягнутий синергійний ефект, коли з'єднання кожного приміються колегами. Єли ми 50 проектів – емося до ста. Підв рейтинг на дві п – наступного року мемося ще на чот працюватимемо н несення Чернігівш я патріот цього кра речі, коли нас дех магався обізвати « ферійним» вузом цим ніколи не пог вався. Периферія в голові...

– Талант не є л тям географічним

– Абсолютно! му Чернігівський нальній техноло університет буде далі випускати ви фахових патріотів розвою Придесер всієї держави. Ми скорюємо час, з ставимо амбітну і нам удається її до – бо це не гасло, грама дій.

От згадав ваш кавленість віхами, тирами... Назву ц ну висоту. ЧНТУ ви проект Європе го інвестиційного який зветься «Ен фективний універс 5 760 000 євро ми мали на повну реї цію навчальних кс і котелень. Дев' три університети участь у поперед відборі, й лише с проект отримали. ка сімка», чи не пр

– А європейські задурно гроц дають...

– Дуже серйо: дитори, ретельні хунки... А головне з ними чесними.

– Сергію Мик вичу, мені тільки дійшло, що ваш чий кабінет осява трет Великого І ря. І це багато п говорить. Гадаю, Тараса: «Борітес борете, вам Бог гає» повною міро суються громади думців ЧНТУ.

Доречно з: ще й вислів гені го технолога, з канця Генрі Форд так успішно зліт ме назустріч вітр